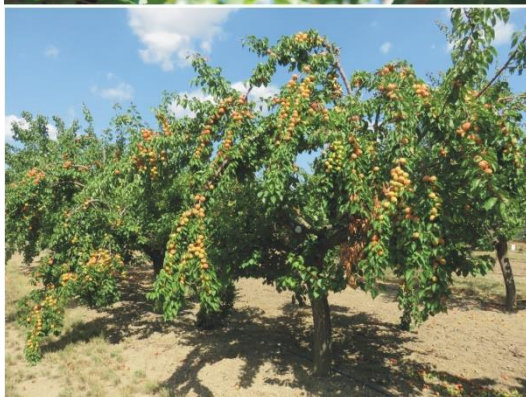

Projekt IDARPO – TLAČOVÁ SPRÁVA

Dňa 22.11.2022 sa na UCM v Trnave uskutočnila záverečná konferencia, ktorou vyvrcholilo riešenie projektu cezhraničnej spolupráce programu Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko s názvom „Identifikácia a autentifikácia regionálnej produkcie ovocia“ (IDARPO, ITMS: 305011X831) financovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Celkovým cieľom projektu bolo prispieť k budovaniu inteligentného cezhraničného regiónu užšou spoluprácou medzi súkromnými podnikmi a výskumnými a vývojovými centrami a sektorom vyššieho vzdelávania za účelom podpory regionálnych producentov marhúľ v prihraničných regiónoch na slovenskej a rakúskej strane. Vedecko-výskumným cieľom projektu bolo overiť možnosti charakterizácie produktov z hľadiska potvrdenia ich geografického pôvodu, ako aj pravosti odrôd, ich genetickej diverzity a genetickej príbuznosti. Vybranou plodinou pre tento projekt bola marhuľa a jej plody ako typické produkty prihraničných regiónov Slovenska a Rakúska.

Koordinátorom projektu IDARPO je Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav rastlinnej výroby v Piešťanoch, kde sídli aj Génová banka SR uchováajúca v rámci poľnej kolekcie genetických zdrojov 108 odrôd marhúľ. Partnermi projektu sú Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave a cezhraničný partner z Rakúska HBLFA Francisco Josephinum - BLT Wieselburg. Do projektu sú zapojení aj strategickí partneri, na slovenskej strane je to Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky a spoločnosť Plantex, s.r.o ako významný pestovateľ ovocia, na Rakúskej strane Veterinárna a potravinová inšpekcia Dolného Rakúska a Viedenská obchodná kancelária (Amt der NÖ Landesregierung-Abteilung Veterinärangelegenheiten und Lebensmittelkontrolle, Amt der Wiener Landesregierung).

Na záverečnej konferencii boli v rámci štyroch prezentácií predstavené základné informácie o projekte, jeho ciele, výsledky a výstupy. Záverečnej konferencii sa popri riešiteľoch projektu, vedeckých pracovníkoch a študentov VŠ zúčastnili aj zástupkyne Spoločného sekretariátu Interreg V-A SK-AT z Bratislavy a Viedne a prezident Ovocinárskej únie SR Marián Varga, ktorý vystúpil s úvodným slovom. Koordinátor projektu – NPPC predstavil metodiku a výstup pracovného balíčka „Mapovanie súčasnej situácie a odber vzoriek marhúľ“, ktorého výstupom je vytvorená mapa súčasnej distribúcie marhuľových sádov a zozbierané vzorky listov a plodov marhúľ pre DNA a izotopové analýzy.

Ďalším z pracovných balíčkov projektu bol „Skríning genetických a izotopových markerov pri marhuliach“. V rámci týchto aktivít partner NPPC predstavil metódy a výsledky analýzy DNA pri marhuliach, ktorých cieľom bola identifikácia a potvrdenie pravosti odrôd, ako aj štúdium genetickej diverzity a genetickej príbuznosti študovaných odrôd marhúľ. Rakúsky partner HBLFA predstavil metodiku a výsledky izotopovej analýzy zozbieraných plodov marhúľ využívané pre stanovenie geografického pôvodu rastlinných produktov. Výstupom z tohto projektového balíčka je vytvorená databáza so získanými výsledkami izotopovej a genetickej analýzy.

Partner projektu UCM v Trnave prezentoval výstupy ďalšieho projektového balíčka „Transfer a implementácia poznatkov získaných riešením projektu do vyššieho a celoživotného vzdelávania“, ktorými sú tri vzdelávacie schémy určené sú pre vzdelávanie a budovanie vedomostnej základne mládeže (t.j. stredoškôľakov), budúcich odborníkov (t.j. vysokoškôľakov) a odborníkov z praxe a dospelých a seniorov v rámci univerzity tretieho veku.

Publicita projektu, hoci obmedzená „covidovou“ dobou, bola pestrá. Projekt IDARPO bol prezentovaný na podujatiach pre verejnosť ako „Výstava genetických zdrojov rastlín - broskyne, marhule, liečivé rastliny a strukoviny“ v r. 2019 a 2022, na „Vedeckých kaviarňach“ venovaných starým odrodám (2019) a DNA analýzám pre odhaľovanie pôvodu rastlín (2022) a „Predvianočných ovocinárskych dňoch“ organizovaných Ovocinárskou úniou SR (2019, 2022). Projekt a jeho výsledky boli tiež publikované vo viacerých príspevkoch v odborných časopisoch Genofond a Sady a Vinice, v Newslettri NPPC a tiež vedeckom časopise Foods. Riešitelia z NPPC tiež v r. 2022 uskutočnili workshopy na SOŠ vinársko-ovocinárskej v Modre a SOŠ regionálneho rozvoja v Rakoviciach, kde študenti v rámci prednášky získali informácie o projekte a pre účely praktickej výučby aj sadenice pôvodných odrôd marhúľ, ktoré v rámci podujatia vysadili vo svojich pomologických sadoch. Partneri projektu v súčasnosti finalizujú ďalšie dva výstupy projektu – Príručku pre pestovateľov a krátke video o projekte.

Info: marcela.gubisova@nppc.sk, martina.hudcovicova@nppc.sk, jozef.gubis@nppc.sk

